

Naleving Governancecode woningcorporaties 2025



thuis in wonen

Christelijke Woonstichting Patrimonium

Richel 4 8321 RX Urk
Postbus 116 8320 AC Urk
Telefoon 0527 68 17 05
Email info@patrimoniumurk.nl
Website www.patrimoniumurk.nl

Status: Definitief
Jaar: 2025

Naleving van de Governancecode door Patrimonium

De Governancecode kent vijf principes die in de code nader uitgewerkt worden. Deze vijf principes luiden als volgt:

Principe 1: De woningcorporatie handelt volgens waarden en normen die passen bij de maatschappelijke opdracht.

Voor de corporatie staat het behalen van maatschappelijke resultaten voorop. Dit vraagt om een integere en open cultuur binnen de organisatie, met ruimte voor reflectie en tegenspraak.

Het bestuur is hiervoor eindverantwoordelijk en de raad van commissarissen (RvC) houdt hier toezicht op. Beiden vervullen daarbij een voorbeeldfunctie, zowel binnen hun eigen corporatie als voor de hele sector.

Principe 2: Bestuur en RvC zijn aanspreekbaar en leggen actief verantwoording af.

Het bestuur is aanspreekbaar op en legt verantwoording af over de maatschappelijke, operationele en financiële prestaties van de woningcorporatie als geheel, en ook over de strategische keuzes die zijn gemaakt.

De RvC is aanspreekbaar op en legt verantwoording af over het gehouden toezicht.

De brede maatschappelijke verantwoordelijkheid vraagt om open en transparant bestuur en goed toezicht. Daarom leggen corporaties over hun maatschappelijke, operationele en financiële prestaties niet alleen verantwoording af aan bewoners maar ook aan gemeenten en maatschappelijke organisaties.

Dat is een voorwaarde voor maatschappelijk vertrouwen in de corporatiesector als geheel.

Principe 3: Bestuur en RvC zijn geschikt voor hun taak en daarop aanspreekbaar

Het vervullen van de maatschappelijke opdracht van woningcorporaties vraagt om deskundige bestuurders en toezichthouders, die permanent investeren in hun kennis en kunde en die aanspreekbaar zijn. De leden van het bestuur en de RvC vullen elkaar aan en houden elkaar hierop scherp.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het behalen van maatschappelijke, operationele en financiële resultaten. Het bestuur wordt benoemd door de RvC en legt aan de RvC verantwoording af. In de uitvoering van zijn taak laat het bestuur zich bovenal leiden door het doel van de corporatie. Daarnaast zorgt het bestuur ervoor dat de RvC tijdig beschikt over de informatie die nodig is voor het uitoefenen van goed toezicht.

De RvC houdt toezicht op het bestuur en de algemene gang van zaken binnen de woningcorporatie. Daarnaast fungeert de RvC als klankbord voor het bestuur en weegt hij binnen zijn toezichthoudende rol zelfstandig het maatschappelijk belang af tegen de financiële continuïteit van de corporatie. De RvC beslist over de benoeming, beoordeling, beloning, schorsing en het ontslag van bestuurders. Daarnaast is de RvC verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren.

Principe 4: De woningcorporatie gaat in dialoog met belanghebbende partijen

Woningcorporaties zorgen voor woonruimte voor mensen met een bescheiden inkomen en voor kwetsbare groepen.

De maatschappelijke doelen worden in samenspraak met primair (vertegenwoordigers van) bewoners en secundair de gemeenten vastgesteld en neergelegd in prestatieafspraken. Daarnaast hebben corporaties oog voor andere belanghebbende partijen in de relevante netwerken en staan ze open voor feedback en discussie over de keuzes over de inzet van maatschappelijke middelen.

Principe 5: De woningcorporatie beheerst de risico's verbonden aan de activiteiten

Woningcorporaties hebben te maken met grote (financiële) risico's.

Het bestuur is verantwoordelijk voor goede risicobeheersing en de RvC houdt hierop toezicht.

Het gaat hierbij niet alleen om de 'harde' beheersmaatregelen maar ook maatregelen die een beroep doen op het risicobesef en de moraal binnen de corporatie.

Hieronder hebben we de bepalingen weergegeven met de reactie op de naleving door Patrimonium. Hierbij gelden de volgende bepalingen waarbij voor de **vetgedrukte bepalingen** alleen '**pas toe**' geldt. Voor de overige bepalingen geldt dat daarvan kan worden afgeweken als dit tot een beter resultaat leidt, ofwel '**pas toe of leg uit**'.

Principe 1: De woningcorporatie handelt volgens waarden en normen die passen bij de maatschappelijke opdracht.

Bepaling	Reactie Patrimonium
1.1 Bestuur en RvC hebben een gezamenlijke visie op besturen en toezicht houden. Daarin staat het realiseren van maatschappelijke waarde op lange termijn voorop.	Dit is verankerd in onze <u>toezichtvisie</u> . Hierin is opgenomen ons toezichtskader en ons toetsingskader, waarin sturing, beheersing en verantwoording is beschreven.
1.2 Bestuur en RvC hebben een voorbeeldfunctie, zijn zich hiervan bewust en gedragen zich in overeenstemming met de principes in deze Governancecode Woningcorporaties. Zij communiceren de principes van deze Governancecode Woningcorporaties zowel intern als extern.	Nieuwe toezichthouders worden geïnformeerd over de corporatie en alle formele governance documenten. De kernwaarden zoals genoemd in ons <u>ondernemingsplan</u> worden verwerkt in de jaarbegroting. Meer praktisch wordt bij inhoudelijke discussies impliciet rekening gehouden met de kernwaarden. Gezien onze omvang is er geen gestructureerd overleg met een medewerkersvertegenwoordiging. Op natuurlijke momenten spreekt de RvC met medewerkers, zoals nieuwjaarsbijeenkomst, eerste paal en openingshandeling of eerste verhuur.
1.3 De principes en bepalingen van de code werken door in de hele corporatie.	De directeur-bestuurder geeft alle gevraagde informatie en geeft ongevraagde informatie indien hij dat van belang acht. Belangrijke besluiten worden zorgvuldig voorbereid en toegelicht, alvorens een besluit wordt genomen. Maandelijks vindt er een personeelsoverleg en een klein overleg plaats waarin voorkomende situaties worden besproken.
1.4 Het bestuur stelt een regeling op voor het melden van een vermoeden van een misstand binnen de organisatie. Het bestuur draagt zorg voor een sociaal veilige werkomgeving, waarin ongepast gedrag en misstanden gemakkelijk en vertrouwelijk gemeld kunnen worden. De RvC houdt hier toezicht op.	Integriteit en transparantie zijn kernwaarden in gedrag en verantwoording. Formeel ligt dit vast in onze gepubliceerde <u>integriteitscode</u> (incl. klokkenluidersregeling). Belangrijker is het ernaar handelen in de dagelijkse contacten met klanten, medewerkers, belanghouders en andere partners. Impliciet komt dit terug in overleggen en vergaderingen waarin situaties en casussen worden besproken.
1.5 De corporatie onderneemt eerlijk, oprecht en transparant. Het bestuur zorgt ervoor de normen en waarden uit deze code, evenals de naleving ervan, regelmatig te bespreken, zowel binnen het bestuur en de RvC als met medewerkers en andere belanghebbenden. Het bestuur stelt een interne gedrags- of integriteitscode op. De corporatie tolereert geen belangenverstrengeling, vermijdt ook de schijn daarvan en gaat op een transparante en zorgvuldige manier om met tegenstrijdige belangen. Iedereen die bij de corporatie betrokken is, meldt onmiddellijk aan het bestuur en de RvC elke mogelijke belangenverstrengeling. En geeft daarbij inzicht in alle relevante informatie. Zie ook bepaling 3.11 in deze code. Een vermoeden van belangenverstrengeling binnen de corporatie wordt intern besproken en, als dat nodig is, extern. Het bestuur en de RvC leggen in het jaarverslag verantwoording af over de manier van behandeling en beoordeling van de melding, en ook over de genomen maatregelen.	<u>Integriteitscode</u> is op onze website gepubliceerd. Periodiek komen aspecten die met gedrag en omgang met derden aan de orde tijdens een personeelsoverleg en ons klein overleg. Het bespreekbaar maken en overleg hierover is belangrijker dan het hebben van een code die dit vastlegt, maar biedt handvatten voor ons gedrag en handelen.
1.6 Het bestuur zorgt voor een evenwichtige samenstelling van het personeelsbestand, met aandacht voor diversiteit en inclusie. De RvC houdt hier toezicht op.	Binnen onze schaal en mogelijkheden geven wij hier aandacht aan.

Principe 2: Bestuur en RvC zijn aanspreekbaar en leggen actief verantwoording af

Bepaling	Reactie Patrimonium
2.1 De corporatie legt in haar strategische plannen vast wat zij ziet als haar doelen.	Het <u>ondernemingsplan</u> is in 2025 geactualiseerd en bevat maatschappelijke, strategische en financiële doelen. In de jaarbegroting worden deze vertaald naar operationele doelen. Daarbij wordt het gezamenlijk beoordelingskader van WSW/Aw in acht genomen.
2.2 De corporatie is dienstbaar aan de volkshuisvesting. Het behalen van maatschappelijke doelen staat voorop. Om dit te realiseren kunnen corporaties eerst lokaal en vervolgens regionaal een (financieel) beroep op elkaar doen. Mocht het regionaal niet lukken de maatschappelijke doelen gezamenlijk te behalen, dan wordt voor een oplossing een beroep op de hele sector gedaan. Dit verzoek wordt door een lid uit de regio bij het Aedes Bestuur ingediend op het moment dat duidelijk is, dat het niet mogelijk is om binnen drie jaar de opgaven en middelen in de betreffende regio structureel door regionale samenwerking verder in balans te brengen en daarmee een aanvraag voor projectsteun in beeld komt. Indien een eerste beoordeling tot het inzicht leidt dat een dergelijk moment ook lijkt te zijn aangekomen, dan stelt het bestuur van Aedes een commissie in zoals beschreven in ‘Woningcorporaties en solidariteit: uitgangspunten’. Mocht een oplossing binnen de sector onverhoopt niet tot stand komen, dan rest voor de hulpvragers de mogelijkheid van een externe interventie.	Dit proces is verankerd in de onderlinge solidariteit binnen de vereniging van woningcorporaties. Dit is vastgelegd in het document Werkwijze Solidariteit tussen woningcorporaties in Nederland. Deze werkwijze is vastgesteld door de ledenvergadering van VTW van 20 november 2024 en het Aedescongres van 21 november 2024.
2.3 Het bestuur stelt een bestuursreglement op. Daarin is vastgelegd de wijze van besluitvorming en verantwoording over belangrijke onderwerpen en de bijbehorende rolverdeling tussen bestuur en RvC, voor zover niet expliciet geregeld in de wet en/of in de statuten.	Patrimonium heeft een <u>reglement Raad van Commissarissen</u> en een <u>reglement Bestuur</u> waarin de bedoelde rolverdeling is vastgelegd.
2.4 In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de gerealiseerde maatschappelijke, operationele en financiële resultaten van de corporatie. Daarbij is ook aandacht voor de doelmatigheid van de corporatie (efficiëntie) en de mate waarin de corporatie in staat is haar maatschappelijke taak op langere termijn te vervullen (continuïteit). Het jaarverslag wordt openbaar gemaakt, in ieder geval ook op de website van de corporatie.	De directeur-bestuurder rapporteert in het jaarverslag over de hiernaast genoemde zaken. Daarbij wordt ondermeer aandacht geschonken aan de financiële continuïteit van de corporatie, waarbij de uitgangspunten van het beoordelingskader van WSW/Aw worden gehanteerd. Het jaarverslag wordt toegezonden aan de belangrijkste belanghouders en gepubliceerd op de website.
2.5 De corporatie verantwoordt zich actief over en is aanspreekbaar op de naleving van deze code	In het jaarverslag wordt onze governance in hoofdlijnen verantwoord. Door dit afzonderlijk document “naleving Governancecode” leggen wij vast op welke wijze wij omgaan met de verschillende bepalingen van de code. Tevens wordt dit op onze website gepubliceerd.
2.6 De corporatie zorgt voor een adequate, zorgvuldige en respectvolle afhandeling van klachten van belanghebbenden. Daarbij gaat het zowel om de interne klachtafhandeling als om de verantwoordelijkheid voor een goed functionerende klachtencommissie.	Patrimonium is aangesloten bij een regionale klachtenadviescommissie. Hierdoor is continuïteit en professionaliteit gewaarborgd. Een en ander is vastgelegd in het <u>klachtenreglement</u> .

Bepaling	Reactie Patrimonium
2.7 Het bestuur brengt verslag uit aan de RvC en verantwoordt zich over de bij de corporatie ingediende klachten.	Patrimonium verantwoordt dit in haar jaarverslag, indien er klachten zijn geweest. Evt. klachten worden ook toegelicht aan de RvC voor zover van toepassing.
2.8 Corporaties maken bekend bij hun huurders en andere belanghebbenden dat zij klachten kunnen indienen bij de Commissie Governancecode Woningcorporaties over de manier waarop een woningcorporatie de Governancecode Woningcorporaties heeft nageleefd. Dit kan binnen de grenzen van het reglement van de Commissie Governancecode Woningcorporaties dat daarvoor van kracht is.	Belanghebbenden kunnen dit doen als daar aanleiding toe is. Vooralsnog heeft zich dit nimmer in onze situatie voorgedaan.

Principe 3: Bestuur en RvC zijn geschikt voor hun taak

Bepaling	Reactie Patrimonium
3.1 Bestuur en RvC zijn geschikt voor hun taken, passend bij de opgave van de corporatie en de algemeen geldende opvattingen over goed bestuur en toezicht. De leden van het bestuur en de RvC zijn deskundig, competent, onafhankelijk in hun denken en beschikken over een kritisch vermogen. Iedere commissaris moet kritisch en onafhankelijk kunnen bijdragen aan het toezicht van de RvC. De RvC opereert zowel intern als extern als één team en zorgt voor voldoende tegenwicht ('countervailing power') binnen de RvC en tussen de RvC en het bestuur.	Er is een eenhoofdig bestuur. De directeur-bestuurder is in voldoende mate deskundig, ervaren, onafhankelijk, geschikt en competent. RvC hebben een goede samenstelling met betrekking tot de hiernaast genoemde kenmerken. In het jaarverslag wordt hierover verantwoording afgelegd.
3.2 Bestuur en RvC zijn aanspreekbaar op hun functioneren en stellen afzonderlijke reglementen op waarin zij hun werkwijze vastleggen.	Het Bestuur kent een lage drempel om het functioneren bespreekbaar te maken. Dit geldt ook voor de RvC. De reglementen voor bestuur en RvC zijn aanwezig.
3.3 De RvC verantwoordt zich over de manier waarop hij zijn toezicht uitoefent en stelt jaarlijks een verslag op van de eigen werkzaamheden.	Dit vindt jaarlijks plaats binnen het jaarverslag.
3.4 De RvC is verantwoordelijk voor de werving en selectie van zowel zijn eigen leden als de bestuursleden. Daartoe stelt de RvC een profielschets op. De RvC zorgt voor een evenwichtige samenstelling van de raad, en van het bestuur indien het bestuur uit meerdere leden bestaat, met aandacht voor diversiteit en inclusie. Bij de werving en selectie van leden van het bestuur en de RvC worden vacatures op de website van de corporatie gepubliceerd en openbaar opengesteld, bijvoorbeeld via een advertentie.	Wanneer dit zich voordoet volgt de RvC een zorgvuldige werkwijze. Hierbij wordt de <u>profielschets</u> van de RvC betrokken. Ingeval van huurdercommissarissen wordt de huurdervereniging nauw betrokken. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd van de gevoerde procedure.
3.5 Het bestuur en de RvC zorgen voor de juiste ondersteuning van en samenwerking met de huurders(organisatie) bij hun bindende voordracht van commissarissen zoals dat is voorgeschreven in de Woningwet.	Hierbij is een sterke en nauwe samenwerking tussen RvC en huurdervereniging.
3.6 De RvC stelt een rooster van aftreden op om de continuïteit te waarborgen.	Dit rooster staat ondermeer verantwoord in het jaarverslag van de corporatie.
3.7 Bestuursleden mogen in de drie jaar voorafgaand aan hun benoeming geen lid zijn geweest van de RvC van de corporatie. Een uitzondering hierop vormt het tijdelijk voorzien in het bestuur door een lid van de RvC bij belet en ontstentenis van bestuurders, zoals bedoeld in bepaling 3.19.	Dit wordt meegenomen in ieder werving- en selectieproces binnen de RvC. Dergelijke situaties hebben zich niet voorgedaan.
3.8 De RvC stelt het beloningsbeleid van het bestuur vast, bepaalt op prudente wijze de beloning van het bestuur en verantwoordt zich over het beloningsbeleid, de beloning en de gemaakte keuzes.	Dit is vastgelegd in het <u>remuneratiekader</u> dat is gepubliceerd op onze website. In het jaarverslag wordt verantwoording overeenkomstig de WNT afgelegd.
3.9 De woningcorporatie verstrekt bestuursleden en commissarissen onder geen beding persoonlijke leningen, financiële garanties of andere financiële voordelen die niet vallen onder het beloningsbeleid.	Dit vindt niet plaats.

Bepaling	Reactie Patrimonium
3.10 Bestuurders en commissarissen voorkomen belangenverstrengeling, vermijden de schijn daarvan en gaan op een transparante en zorgvuldige manier om met tegenstrijdige belangen. Bestuurders en commissarissen mogen onder geen voorwaarde: • activiteiten ontplooiën die concurreren met de corporatie, zoals (potentieel) concurrerend vastgoedbezit, • schenkingen aannemen van de corporatie en haar relaties, • of derden op kosten van de corporatie voordelen verschaffen. Commissarissen mogen naast hun functie als intern toezichthouder geen andere werkzaamheden voor de corporatie verrichten. Deze eisen worden voorzien van normen vastgelegd in de interne gedrags- of integriteitscode.	Dit is een belangrijk onderwerp dat bij de werving en selectie wordt uitgevraagd. Daarnaast liggen dergelijke aspecten vast in de integriteitscode.
3.11 Bestuursleden melden een (mogelijk) tegenstrijdig belang direct aan de RvC en de overige bestuursleden. Commissarissen melden een (mogelijk) tegenstrijdig belang direct aan de voorzitter van de RvC en de overige leden van de RvC. Zie ook bepaling 1.5 in deze code. Bij het melden geeft de bestuurder of commissaris inzicht in alle relevante informatie, die vervolgens wordt vastgelegd. De RvC legt in zijn reglement vast hoe hij handelt bij (mogelijk) tegenstrijdige belangen van bestuursleden, leden van de RvC en de externe accountant. Indien nodig doet de RvC navraag en bepaalt vervolgens – zonder aanwezigheid van het betrokken lid van het bestuur of de RvC – of sprake is van een tegenstrijdig belang. Is dat het geval, dan besluit de RvC hoe het tegenstrijdig belang wordt beëindigd.	Activiteiten waarbij (mogelijk) tegenstrijdige belangen aan de orde zijn hebben zich nog niet voorgedaan. Procedureel is dit beschreven in de integriteitscode.
3.12 De RvC stelt een beoordelingsbeleid voor de bestuurder(s) vast, beoordeelt jaarlijks het functioneren van de bestuurder(s) en legt verantwoording af over het beoordelingsproces.	De afspraken zijn vastgelegd in ons remuneratiekader. IN het jaarverslag vindt de verantwoording hierover plaats.
3.13 Een meerhoofdig bestuur bespreekt minstens één keer per jaar het gezamenlijke functioneren en dat van de individuele leden. De uitkomsten van deze evaluatie worden gedeeld met de RvC.	Wij kennen een eenhoofdig bestuur, derhalve n.v.t..
3.14 Na hun benoeming formuleren leden van het bestuur en de RvC opleidingsdoelen die bijdragen aan hun eigen ontwikkeling en passen bij de opgave van de corporatie. Leden van het bestuur en de RvC blijven vervolgens hun kennis ontwikkelen via trainingen en cursussen, met daarbij aandacht voor gewenst gedrag. De overeengekomen Permanente Educatie-systematieken (voor bestuurders en voor commissarissen) zijn hierop van toepassing.	Dit wordt binnen de jaarlijkse zelfevaluatie van de RvC besproken. Onderling vindt afstemming plaats wie welke bijeenkomsten/opleidingen volgt. Verantwoording van de PE punten vindt plaats door de leden zelf (via vtw-portal) en het jaarverslag.

Bepaling	Reactie Patrimonium
3.15 De RvC stelt zijn eigen beloningsbeleid vast en bepaalt via een zorgvuldig proces tot een maatschappelijk te legitimeren beloning voor zijn werkzaamheden. Dit beleid en de beloning worden in het jaarverslag vermeld en op de website gepubliceerd.	Het beleid ligt vast in het remuneratiekader. De verantwoording vindt plaats in het jaarverslag.
3.16 De voorzitter van de RvC zorgt ervoor of ziet erop toe dat: • de vergaderingen efficiënt en effectief verlopen en in een open sfeer, waarbij alle leden gelijkwaardig kunnen participeren en tijdig de benodigde informatie ontvangen voor een goede taakuitoefening, • de RvC als team goed kan functioneren: alle leden van de RvC zijn hiervoor verantwoordelijk maar de voorzitter draagt hiervoor een specifieke verantwoordelijkheid, • contacten tussen de RvC en bestuur, ondernemingsraad, (vertegenwoordigers van) bewoners en andere belanghouders goed verlopen, • commissarissen een introductie- en opleidingsprogramma doorlopen, • de leden van het bestuur en de RvC ten minste één keer per jaar worden beoordeeld op hun functioneren.	De voorzitter zorgt voor deze genoemde punten. Dit komt gedeeltelijk aan de orde in de zelfevaluatie en de evaluatie met de bestuurder. Naar aanleiding van de bespreking van periodieke rapportages komen de externe contacten ook aan de orde.
3.17 De RvC bespreekt ten minste één keer per jaar het eigen functioneren (in termen van effectiviteit) en dat van zijn individuele leden. Ook de onderlinge samenwerking binnen de RvC en met de commissies, en de relatie met het bestuur, worden tijdens deze zelfevaluatie besproken	Dit vindt jaarlijks in het najaar plaats.
3.18 De RvC en de afzonderlijke commissarissen hebben een eigen verantwoordelijkheid om relevante informatie te verkrijgen, ook wel de 'informatiehaalplicht' genoemd.	Naast de verstrekte informatie is er altijd mogelijkheid om aanvullende informatie op te vragen dan wel in te winnen.
3.19 Bij ontstentenis of belet van het bestuur kan een lid van de RvC bij hoge uitzondering tijdelijk de rol van bestuurder op zich nemen, voor een periode van maximaal drie maanden. In deze periode treedt het lid tijdelijk terug uit de RvC en neemt dus niet deel aan de besluitvorming van de RvC. Na afloop van deze periode kan de betreffende persoon weer toetreden tot de RvC. Hierbij wordt dit lid niet betrokken bij de besluitvorming over zaken die zich hebben voorgedaan in de periode dat hij of zij waarnemend bestuurder was.	Een dergelijke situatie heeft zich nog niet voorgedaan. Indien er sprake is van ontstentenis of belet van het bestuur zal gekeken worden naar een passende oplossing.
3.20 De RvC kan commissies instellen om het toezicht te ondersteunen. De voorzitter van de RvC is geen voorzitter van de auditcommissie en ook niet van de remuneratiecommissie.	Wij kennen een financiële commissie en een werkgeverscommissie. Beiden hebben een eigen reglement, waarin taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd.

Principe 4: Bestuur en RvC gaan in dialoog met belanghebbende partijen

Bepaling	Reactie Patrimonium
4.1 De corporatie houdt rekening met de belangen van haar belanghebbenden en in het bijzonder met de wensen en behoeften van haar huidige en toekomstige huurders en bewoners. In de dagelijkse omgang met haar huurders en andere belanghebbenden handelt de corporatie vanuit haar maatschappelijke opdracht en voert hierin een respectvolle dialoog. Het bestuur legt vast wie als belanghebbende partijen worden beschouwd en onderhoudt contact met hen. Periodiek bekijkt het bestuur of ze met alle relevante belanghebbenden in gesprek is. Het bestuur maakt zichtbaar met wie en op welke manier met de belanghebbenden is overlegd. In het beleid en de uitvoering van het werk van de corporatie wordt rekening gehouden met de leefomgeving.	Wij hebben op diverse terreinen relaties met derden. Naast huurders, woningzoekenden zijn er relaties met overheden, zorg- en welzijnsinstellingen en diverse andere belanghouders. Vanuit de maatschappelijke positie is visitatie gericht op een deel van de belanghouders. Gedeeltelijk is er sprake van structureel overleg, andere zijn project- of casuïstiek gebonden. In het jaarverslag vindt verantwoording plaats over partijen die als belanghouder worden aangemerkt.
4.2 Het bestuur respecteert de rol en belangen van de gemeente en huurdersorganisaties, in het bijzonder bij het overleg over de prestatieafspraken.	Jaarlijks worden gesprekken op ambtelijk en bestuurlijk niveau met de gemeente gehouden over de prestatieafspraken. Hierbij zijn de huurdervertegenwoordigers aangesloten en aanwezig.
4.3 Het bestuur bespreekt minimaal één keer per jaar met de RvC de omgang met belanghebbenden, inclusief hun participatie en invloed. Daarnaast informeert het bestuur de RvC regelmatig over de samenwerking van de corporatie in de relevante netwerken waarin zij actief is. Doel is dat de RvC adequaat toezicht kan houden op de activiteiten van de corporatie in deze netwerken. De RvC laat zich hierover ook actief informeren.	Dit onderwerp komt jaarlijks terug tijdens het evaluatiegesprek. Daarnaast komt dit aan de orde tijdens de bespreking van ontwikkelingen en projecten waarbij belanghouders betrokken zijn.
4.4 De RvC heeft zicht op de belanghebbenden van de corporatie en onderhoudt hier contact mee. Ook is de RvC door belanghebbenden aanspreekbaar op zijn uitgeoefende toezicht.	Verantwoording vindt plaats door middel van het jaarverslag met daarin de verantwoording door de Raad. Periodiek in situaties van bijv. visitatie en ondernemingsplan vindt overleg plaats met belanghouders.

Principe 5: De woningcorporatie beheerst de risico's verbonden aan de activiteiten

Bepaling	Reactie Patrimonium
5.1 Het bestuur is zich bewust van de risico's die verband houden met de activiteiten van de corporatie, brengt deze in kaart en hanteert een inzichtelijk beleid voor het beheersen van die risico's. De implementatie van deze beheersmaatregelen wordt door het bestuur gemonitord. De corporatie verantwoordt zich hierover in het jaarverslag.*) Daarbij gaat het in ieder geval over het professioneel opdrachtgeverschap van de corporatie, het sluiten van contracten, samenwerkingsverbanden en/of grote transacties met derden.	In het jaarverslag worden de risico's en de mitigerende maatregelen verantwoord. Per nieuw project wordt vooraf de risicoanalyse beschreven. Ook in de jaarbegroting wordt aandacht besteed aan risicomanagement.
5.2 Bestuur en RvC hebben een visie op opdrachtgeverschap en het beleid van aanbestedingen. Hierop volgend stelt het bestuur een aanbestedingsbeleid op. Dit aanbestedingsbeleid onderschrijft de beginselen van aanbesteden; namelijk gelijke behandeling, objectiviteit, transparantie en proportionaliteit.	Wij hebben ons aanbestedingsbeleid geformuleerd waarin de relevante uitgangspunten van opdrachtgeverschap zijn opgenomen.
5.3 De RvC houdt in het licht van de maatschappelijke doelen van de corporatie specifiek toezicht op alle inspanningen om risico's inzichtelijk te maken en te beheersen. Het bestuur verschaft de RvC alle relevante informatie voor (het toezicht op) de risicobeheersing.	Dit is impliciet de taak van de intern toezichthouder en betreft een goede wisselwerking tussen goed toezicht houden en goed verantwoorden.
5.4 In geval van een eventuele sanering van een corporatie geldt het volgende. Een corporatie die een saneringsplan indient bij de organisatie die de saneringsfunctie (gemandateerd) vormgeeft, laat zich adviseren door een in te stellen adviescommissie vanuit Aedes. De corporatie verstrekt deze adviescommissie de benodigde informatie zodat deze een verantwoord en gedegen advies over het saneringsplan kan uitbrengen. Dit advies maakt onderdeel uit van de saneringsaanvraag van de betreffende corporatie. De saneringsorganisatie weegt dit advies mee in haar saneringsbesluit.	Dit doet zich op dit moment niet voor. Indien deze situatie zich voordoet zal de bepaling in acht worden genomen.
5.5 Naast de harde sturings- en beheersmaatregelen zoals bedoeld in 5.1, besteden bestuur en RvC, ieder vanuit hun eigen rol, aandacht aan soft controls: gedragsbeïnvloeding, ondersteund door voorbeeldgedrag.	Dit ligt vast in de houding en gedrag van mensen. In alle situaties komt dit aan de orde o.a. door de wijze van overleg en communicatie.
5.6 De RvC benoemt de externe accountant voor een periode van maximaal vijf jaar. Verlenging is mogelijk tot een maximale opdrachtduur van in totaal tien jaar.	Patrimonium maakt geen langere afspraken dan vier jaar. De controlerend accountants voldoen aan de gestelde criteria. Bij wisselingen worden de criteria in acht genomen.
5.7 De RvC ziet toe op de controlewerkzaamheden van de externe accountant. De RvC (of voor zover aanwezig de auditcommissie) kan het initiatief nemen tot een (jaarlijks) gesprek met de accountant zonder aanwezigheid van het bestuur en de organisatie.	Jaarlijks vindt er een gesprek plaats tussen onze financiële commissie en de externe accountant
5.8 Het bestuur zorgt dat de externe accountant (en voor zover aanwezig de auditcommissie) kennis neemt van het werkplan van de interne auditor.	Wij hebben vanwege onze omvang geen formele interne auditor. De interne controlewerkzaamheden die plaatsvinden worden echter wel gedeeld met de externe accountant.
5.9 Eens in de vijf jaar een grondige beoordeling van het functioneren van de externe accountant. De beoordeling wordt besproken met het bestuur.	Periodiek vindt deze beoordeling plaats.